

ZADÁNÍ 2: JAK VELKÁ PLOCHA ZEMĚ JE POKRYTA LESY?

SITUACE: Dozvěděli jste se o užitečných, které lesy poskytují lidem i zvířatům. (Pokud jste si ještě nepřečetli kapitolu Úvahy o životním prostředí, přečtěte si ji teď.)

V Zadání 1 jste se také dozvěděli, že lidé světové lesy pozměňují. Co jste se ale zatím nedozvěděli je, zda se celková plocha lesů světa zvětšuje nebo zmenšuje.

V průběhu celých dějin člověk kácel a vysazoval stromy pro uspokojení svých potřeb (Obr. 14). To je jen jeden užitek ze stromů! Kdyby však lidé káceli více stromů než jich vysadí, velikost lesa by se zmenšovala.

FAO si přála vědět, zda se v daném historickém období lesy na Zemi co do jejich velikosti zmenšují, zvětšují anebo jejich plochy zůstávají stejně velké. Proto požádala své korespondenty v jednotlivých zemích, aby zaslali informace za léta 1990, 2000 a 2005. Údaje, které shromáždili, zahrnovaly celkové plochy lesů ve všech kategoriích pro každou korespondující zemi.

Některé státy mají velký počet obyvatel a malé plochy lesů. U takových zemí připadá na jednu osobu plocha lesa menší než 0,1 ha (asi jedna šestina fotbalového hřiště). Jiné státy mají ve srovnání s počtem obyvatel plochy lesa obrovské. V těch největších z takových zemí by na každou osobu připadala plocha přes 5 hektarů lesa, což je asi 8 fotbalových hřišť. Jasně vidíte, že plochy lesů nejsou na Zemi rovnoměrně rozděleny mezi obyvatelstvo planety.

Obrázek 14. Mladík zalévá stromky vysazené pro stabilizaci písečných dun

K ZAMYŠLENÍ

Domníváte se, že FAO zjistila v tomto období, že plochy lesů se zvětšují, zmenšují anebo že zůstávají přibližně stejné?

V případě, že je úbytek lesů větší než nové výsadby, co se stane s užitečnými vlastnostmi, které lesy poskytují?

CO ZJISTILI: V roce 2005 činila celková plocha světových lesů jen o něco málo než 4 miliardy hektarů, což se rovná zhruba 30% pevninské plochy planety Země. Kdyby měl každý člověk na Zemi dostat stejný kus lesa, každý obyvatel planety by dostal 0,62 hektaru, což je asi velikost jednoho fotbalového hřiště (Obr. 15).

Odstraňování stromů a přeměna lesní půdy pro jiné využití se nazývá odlesňování. Většinou dochází k odlesňování proto, že člověk kácí stromy a vysazuje zemědělské plodiny, aby uživil sebe i zvířata (Obr. 16). Z důvodů odlesňování přichází Země každý rok o 13 milionů hektarů lesa.

Naštěstí však člověk také stromy vysazuje a pomáhá lesům dorůstat. Navíc se některé lesy šíří na velkých plochách i přirozeným způsobem a bez pomoci lidí.

Protože se plochy některých lesů zvětšovaly,

a zároveň o lesy svět přicházel, došlo v období mezi léty 2000-2005 ke každoročnímu úbytku ve výši zhruba 7,3 milionů hektarů lesa, což je zhruba velikost území Sierra Leone nebo Panamy. Ačkoliv nejde o právě dobrou zprávu, je to zpráva lepší než ze vzdálenější minulosti. V období mezi léty 1990 a 2000 činil totiž každoroční úbytek lesů světa asi 8,9 milionů hektarů.

Počítejte:

O kolik hektarů lesní půdy přišel svět každý rok v období let 2000-2005 ve srovnání s desetiletím 1990-2000?

Jeden čtverečný kilometr (km^2) má 100 hektarů. O kolik čtverečných kilometrů lesů za den přišla Země v období let 2000-2005?

K ZAMYŠLENÍ

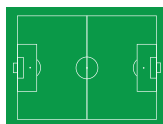
Proč je důležité pochopit, zda se velikost lesních ploch na světě zmenšuje, zvětšuje nebo zůstává přibližně stejná?

Podívejte se na Obr. 17. Najděte region, v němž se nachází vaše země. Jak si stojí váš region ve srovnání se zbytkem světa?

Proč si myslíte, že tomu tak je?

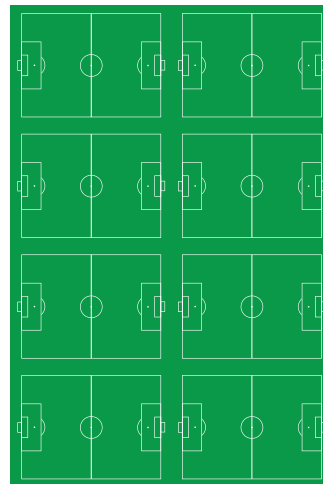
Velikost fotbalového hřiště je průměrná velikost plochy lesa připadající na každého obyvatele Země

V zemích s početným obyvatelstvem a malými plochami lesů může na každou osobu připadat takovýto podíl plochy lesa.

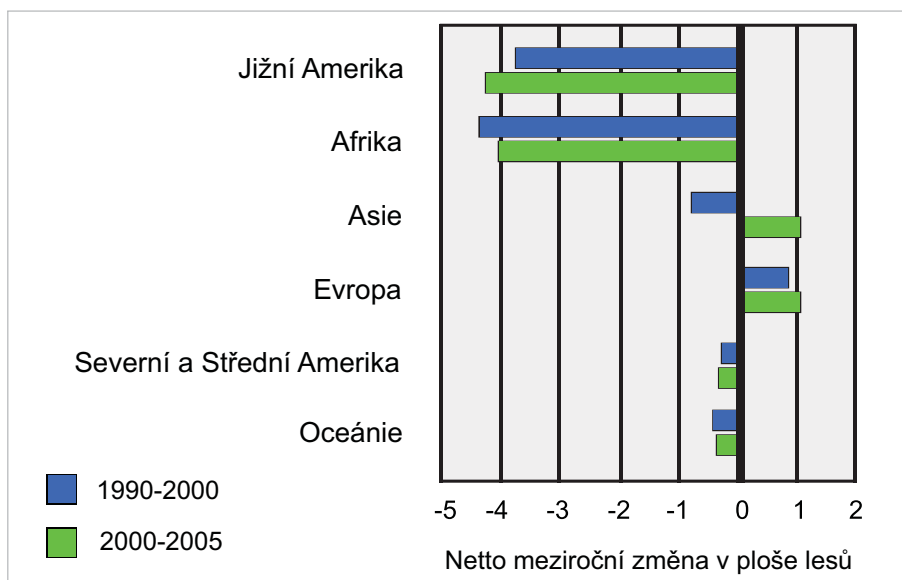
V zemích s rozsáhlými lesy a nepočetným obyvatelstvem může na každou osobu připadat takovýto podíl plochy lesa.

Obrázek 15. Průměrná plocha lesa na obyvatele Země a velikost lesní plochy od nejmenší po největší na osobu

Obrázek 16. Plocha osázená zemědělskými plodinami

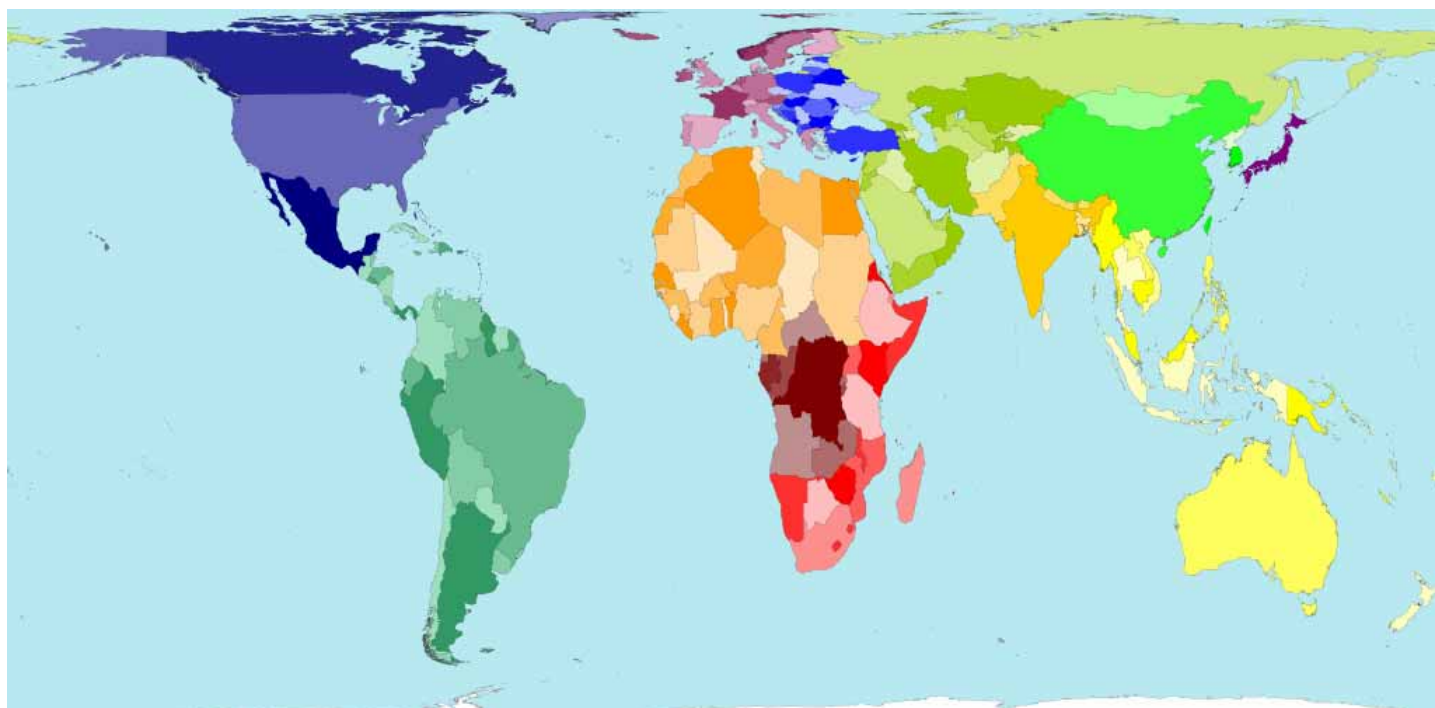
Obrázek 17. Změny ve velikosti lesních ploch podle regionů (v mil. ha/rok)

V období let 2000-2005 přišla Jižní Amerika o více hektarů lesa než kterákoli jiná oblast (Obr. 17). Velké plochy lesů ztratila také Afrika. Na druhé straně, v Asii se plocha lesů každým rokem v tomto období zvětšovala o jeden milion hektarů. Růst lesních ploch v Asii byl výsledkem plánovaného úsilí o výsadbu lesů v této oblasti. Většina z těchto lesů byla vysazena v Číně.

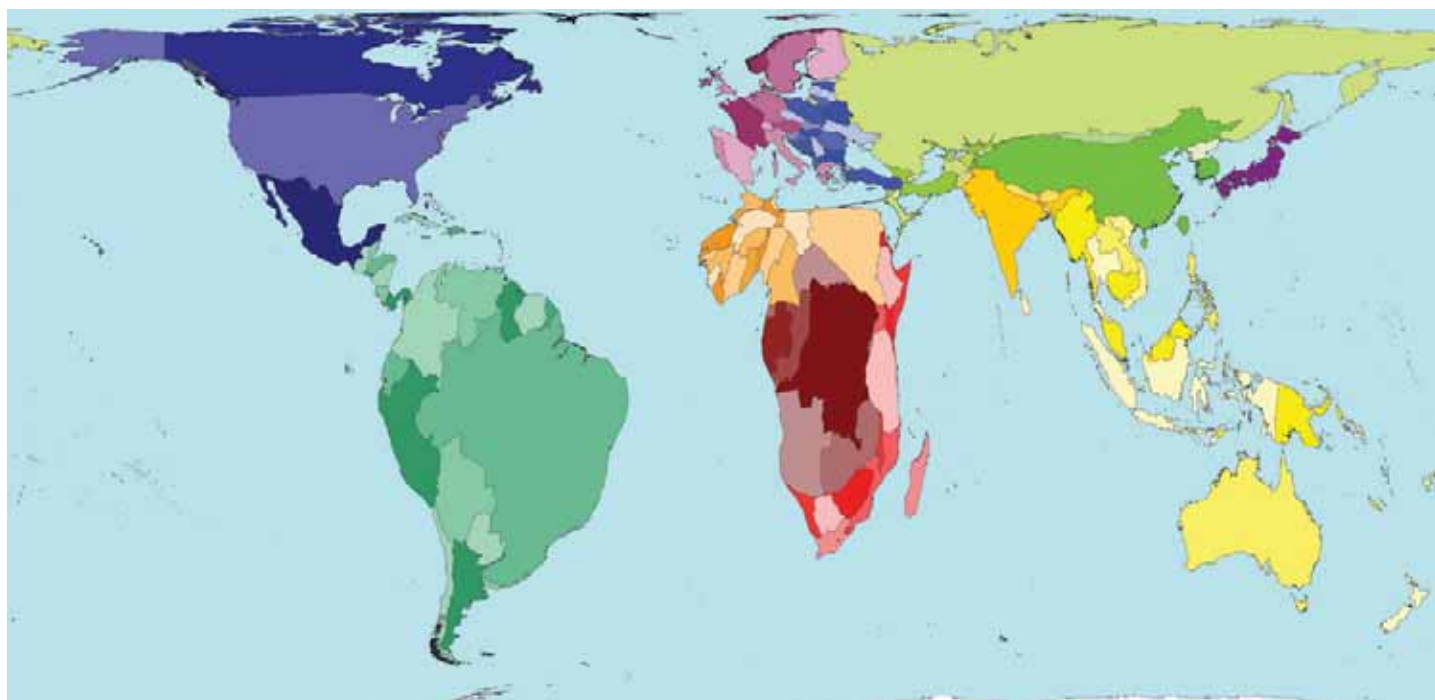
Obr. 18-21 zobrazují čtyři mapy světa. První mapa (Obr. 18) je snadno rozpoznatelná,

neboť všechny země jsou v normální velikosti i tvaru. Státy každého regionu jsou vybarveny podobně. Najděte na této mapě světa vaši zemi a region. Jakou celkovou barvu má region, ve kterém se vaše země nachází?

Mapám na obrázcích 19 až 21 se říká kartogramy. Na kartogramech 19-21 jsou velikost i tvar jednotlivých států *zkreslené*, aby v nich bylo možné ukázat plochu lesů, přírůst i úbytek lesa ve vztahu k velikosti státu. Kartogram na obrázku 20 zobrazuje přírůst

Obrázek 18. Plocha jednotlivých zemí na světě. Zdroj: Worldmapper

Obrázek 19. Plocha lesů v každé zemi světa v r. 2005. Zdroj: Worldmapper

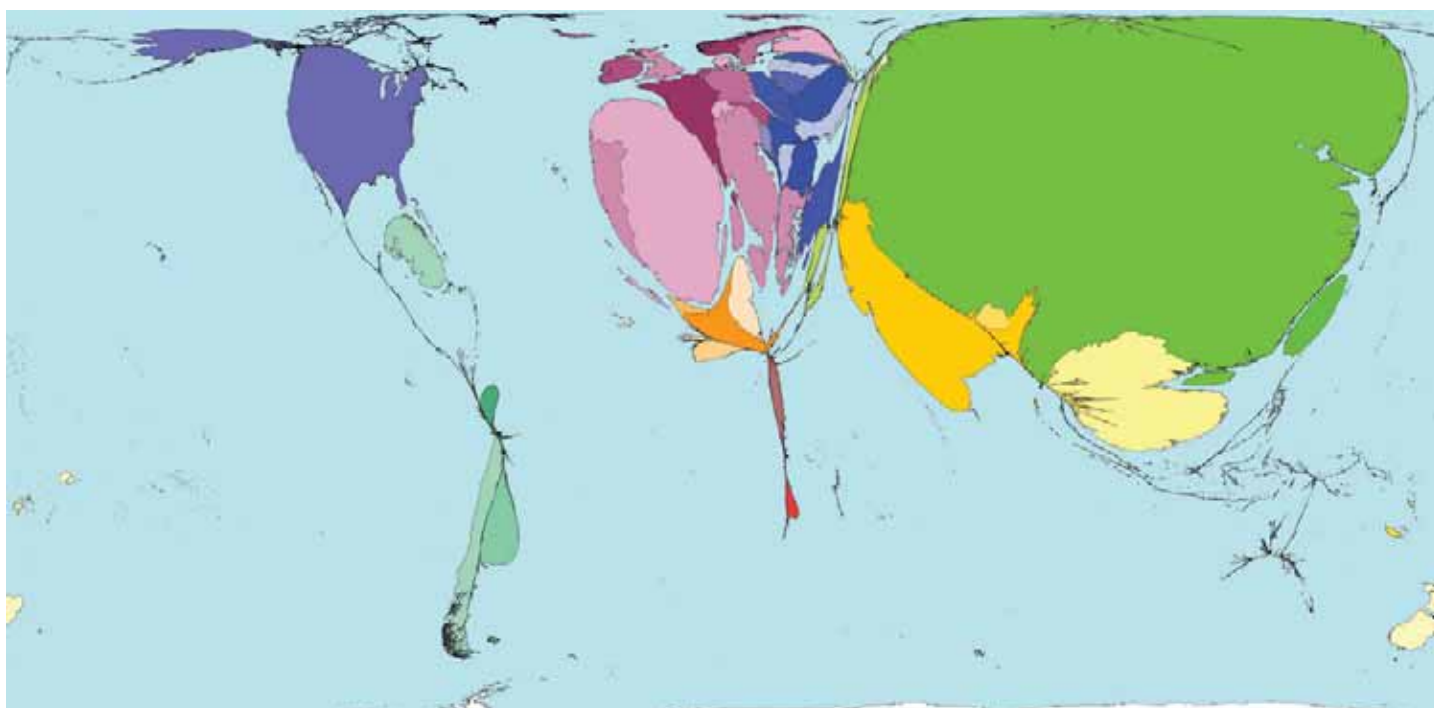
lesních porostů ve čtverečných kilometrech v období let 1990-2005. V porovnání s jejich normální velikostí a tvarem vykazují větší státy a regiony v tomto období větší přírůstek lesů.

Kartogram na obrázku 21 zobrazuje úbytek lesa ve čtverečných kilometrech v období let 1990-2005. V porovnání s jejich normální velikostí vykazují větší a více zkreslené státy větší úbytek lesa. Najděte v kartogramech na obrázcích 20 a 21 svoji zemi a region.

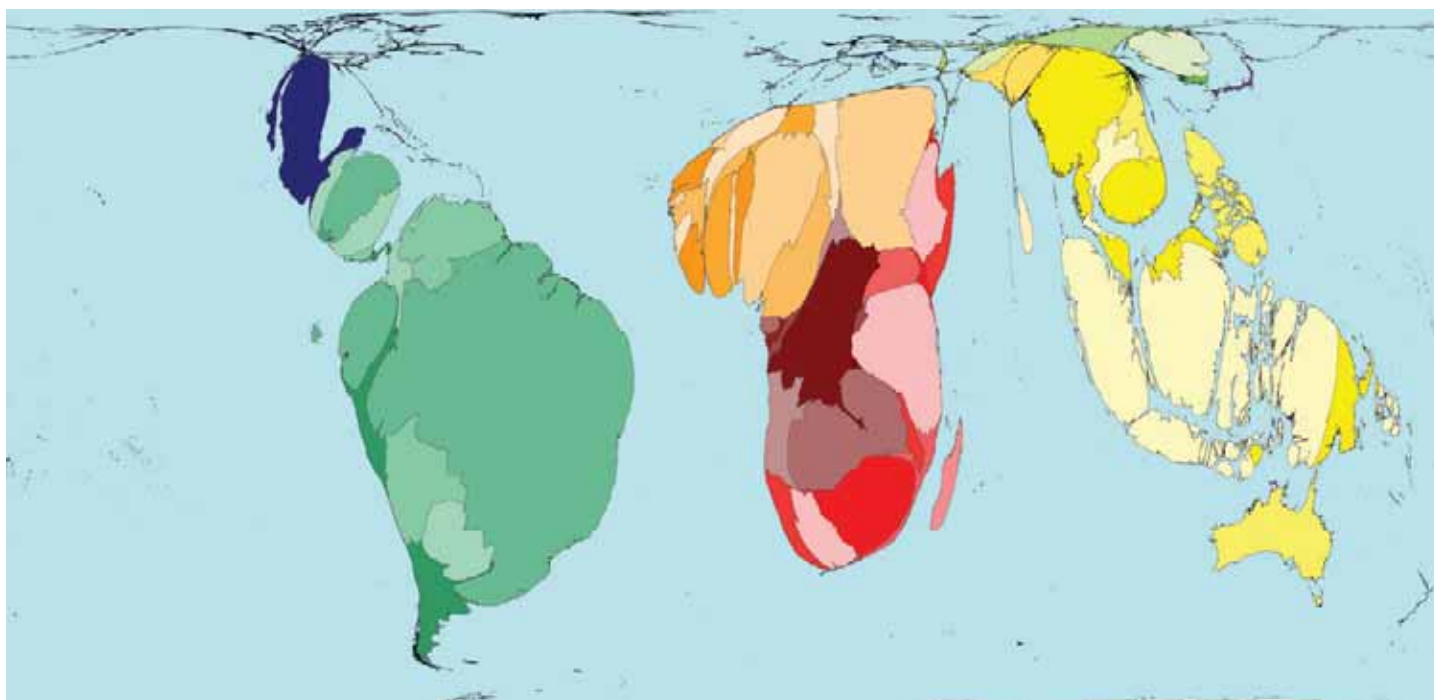
Přibýlo ve vaší zemi lesů nebo naopak ubylo? Zvětšila se plocha lesa ve vašem regionu nebo se naopak zmenšila? Nyní tyto kartogramy porovnejte s modře a zeleně vybarvenými místy na Obr. 17. Co vám obrázky 17, 20 a 21 vypovídají o lesích v Asii?

SLOVNÍČEK POJMŮ:

zkreslit: pozměnit normální tvar či velikost

Obrázek 20. Plochy lesních porostů, které v každé zemi přibýly v období let 1990-2005. Zdroj: Worldmapper

Obrázek 21. Plochy lesních porostů, o které každá země přišla v období let 1990-2005. Zdroj: Worldmapper